

**HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN
TANIMI,
TARİHSEL GELİŞİMİ,
FELSEFESİ,
ROLLERİ
VE
SORUMLULUKLARI**

PROF. DR. AYFER TEZEL

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ

- ✘ Ailelerin ve toplumun ihtiyaçları etrafında yoğunlaşmıştır ve bu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik bir uygulamadır.
- ✘ Tarihsel süreçte halk sağlığı hemşiresinin rolleri toplumun yaygın sağlık sorunlarına etkili bir şekilde yanıt verebilmek için değişim göstermiştir.
- ✘ Bu değişim günümüzde de, özellikle gelişmiş ülkelerde halk sağlığı hemşirelerinin dinamik, çok yönlü ve bütüncül sağlık bakımı sunma çabalarıyla devam etmektedir.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ

- ✘ Sağlık gereksinimlerini değerlendiren, hemşirelik bakım planlarını yapan, uygulamaya koyan ve sağlığın devamı amacı ile bireylerin ve ailelerin gereksinimlerinin karşılanmasında yardımcı olan hizmetlerin sonuçlarını değerlendiren, hastalıklardan koruyan, hemşirelik bakımı sağlayan, kişilerin sağlık sorunlarını kendi olanakları ölçüsünde başarmalarına yardımcı olan hemşirelik alanıdır

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ

- ✘ Uluslararası Hemşirelik Birliği'ne göre halk sağlığı hemşireliği hem profesyonel hemşirelik hem de örgütlenmiş belli başlı halk sağlığı uygulamaları alanları içinde bir uzmanlık alanıdır.
- ✘ Profesyonel hemşireliğin bilgi ve becerilerini halk sağlığının yöntemlerini, içerik ve felsefesini kullanır.
- ✘ Aile sağlığı merkezi, sağlık evi, sosyal hizmet üniteleri ve diğer sağlık üniteleri ile evde, endüstride, okulda birey ve gruplara verilecek hemşirelik hizmetlerinden sorumludur

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ

- ✘ Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre halk sağlığı hemşireliği, tüm toplumun sağlık programı içinde sağlığın yükseltilmesi, fizik ve sosyal çevrenin olumlu hale getirilmesi, toplumu hastalık ve sakatlıklardan korumak için çalışan, tüm hemşirelik becerileri ile halk sağlığı ve sosyal yardımın bazı evrelerini kapsayan, hemşirelikte özel bir daldır

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ İnsandaki en kuvvetli içgüdü, hayatı koruma, sağlığı devam ettirme şeklinde kendini gösterir. İnsan, yeryüzünde yaşamaya başladığı andan itibaren hastalandığı ve yaralandığı zaman tekrar sağlığına kavuşmak için çareler aramış, sorunlarına çözüm aramak için değişik yollara başvurmuştur. İlk uygarlık gelişmeleri ile birlikte sosyal ve tıbbi bilgiler halkın sağlığını korumada bilinçli bir şekilde kullanılmış ve bazı halk sağlığı uygulamaları yapılmıştır.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Dinlerin ortaya çıkması ve yayılması halk sağlığı hemşireliği için yararlı atılımları başlatmıştır.
- ✘ Kilisenin rehberliği altında sosyal yardım örgütleri ve bu örgütlerin önderliğinde evde hasta bakımı gelişmiştir.
- ✘ Genç kızlar ve kadınlar tarafından özellikle fakir hastalara bakım verilmiş, yardım edilmiştir.
- ✘ Dini kuruluşlara bağlı bir grup kadın ev ziyaretleri yaparak açları doyurmuşlar, ihtiyacı olanları giydirmişler ve hastalara evde bakım vermişlerdir.
- ✘ DEKANESLER adı verilen bu kuruluşta çalışan PHOBE bugünkü anlamda ilk ziyaretçi hemşire (halk sağlığı hemşiresi) olarak anılır.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Protestanlığın başlangıcı ile hemşirelikte “karanlık çağ “ başlamıştır. Çünkü; Hemşireler, hasta bakımının gerçekleştirilmesinde katolik kilisesi ile çok sıkı bağlar içindeydiler.
- ✘ Din devriminin ortaya çıktığı ülkelerde tüm hastaneler kapatıldı ve hasta bakım işleri yasaklandı
- ✘ Ancak daha sonraları hasta bakım gereksinimi kendini güçlü olarak duyurdu ve yeniden hastaneler açıldı . Bu hizmet zorunluluktan kaynaklanıyordu ve çalışanlara ücret ödeniyordu
- ✘ Hemşirleik mesleği toplumsal konumunu yitirmişti Hemşireler “Alt tabaka “ halktan sayılıyordu.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ İslam dininin ortaya çıkması ile sağlığa karşı ilgi daha da artmış ve sosyal hizmetler daha gelişmiştir.
- ✘ Müslümanlık şefkat, yardım, saygı, sevgi ve hastaya bakım temelleri üzerine kurulmuş bir dindir. Bu ilkelerinden dolayı İslam topluluklarında bayramlarda muhtaç ve fakirleri ziyaret etmek, malın zekatını vermek, çocukları sevindirmek, hastaları dolaşmak için ziyaretçi hemşirenin görevlerini oluşturan konular önemle ele alınmıştır

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Kırım Savaşı sonrası Florance Nihgtingale; hastane hemşireliği ve hemşirelik eğitiminin organizasyonu ile birlikte halk sağlığı hemşireliği üzerinde de durmuştur.
- ✘ “Sağlık hemşireliği” kavramı ile hastalıkların önlenmesi ve sağlığın geliştirilmesinden bahsetmiştir.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Florance Nihgtingale; sağlığın geliştirilmesine yönelik 5 önemli nokta üzerinde durmuştur:
- ✘ Temiz hava
- ✘ Temiz su
- ✘ Temizlik
- ✘ Aydınlik
- ✘ Etkin su akıtımı (kanalizasyon)

Ayrıca ;

- ✘ yeterli beslenme,
- ✘ dinlenme
- ✘ sanitasyon
- ✘ hijyen

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Gerçek anlamda ziyaretçi hemşirelik hizmeti WILLIAM RATHBONE adlı bir İngiliz antropolog tarafından yerleştirilmiştir. Rathbone bir hemşireyi ücretle kendilerine ev ziyareti yapması için tutmuştur.
- ✘ MARY ROBINSON, bu anlamda LIVERPOOL'de evde hasta bakımı veren ilk ziyaretçi hemşiredir. Bu ziyaretler sırasında ROBINSON sadece hasta bakımı yapmamış aynı zamanda, aile bireylerine evde hasta bakımı ve genel hijyen kurallarını da öğretmiştir. Bu program ile İngiltere'de bölge hemşirelik sisteminin temeli atılmıştır

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Kurulan bu organizasyonun yararlı olması W. RATHBONE'nin girişimi ve F. NIGHTINGALE'nin önderliğinde evlerde hasta bakacak ziyaretçi hemşireleri yetiştiren ve 1,5 yıllık eğitim veren ilkokul 1862 yılında LİVERPOOL'da açılmıştır.
- ✘ Bu okuldan mezun olanlara 'Halk Sağlığı Hemşiresi' unvanı verilmiştir.
- ✘ Bu hemşireler örgün eğitimlerinde hem hasta bakımına ilişkin bilgileri ve becerileri, hem de koruyucu sağlık hizmetlerine yönelik bilgi ve beceriler kazanmıştır.
- ✘ Bu girişimin sonuçları başarılı olmuş her tarafta ziyaretçi hemşirelik servisleri ve okulları açılmıştır

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ İngiltere’de 1919 yılında halk sağlığı hemşirelerinin eğitimleri ile ilgili ilk yönetmelik yapılmıştır ve diplomalı hemşireler halk sağlığı alanında çalışmaya başlamıştır.
- ✘ Bu gün İngiltere’de “bölge hemşiresi”, “okul sağlığı hemşiresi”, “pratisyen hemşire”, “halk sağlığı hemşiresi”, “hasta çocuk hemşiresi”, “iş sağlığı hemşiresi”, “ziyaretçi hemşire” ve “öğrenme güçlüğü olan kişilere yardımcı olan hemşire” olmak üzere 8 farklı alanda halk sağlığı hemşiresi görev yapmaktadır.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Amerika'da halk sağlığı hemşireliği fikri toplum sağlığına olan gereksinimin artması ile daha çağdaş bir hemşire grubu tarafından ortaya atılmıştır. 1911 yılında 'Amerikan Hemşireler Derneği' ve 'Amerikan Hemşirelik Okulları Derneği' birleşerek hastane dışında sağlık hizmetlerini organize edecek bir komisyon oluşturmuşlardır. Bu komitelerin çalışmaları sonucu halk sağlığı hemşireliği için toplumun sağlık gereksinimlerini karşılayacak kendine özgü bir organizasyonun kurulması kararlaştırılmıştır. Çok sayıda sağlık kurumundan katılan delegelerle Chicago'da kurulan bu organizasyona 'Milli Halk Sağlığı Hemşireliği Organizasyonu' adı verilmiştir.
- ✘ Başlıca görevi, her alanda toplum sağlığı fonksiyonlarını yüksek düzeyde tutmak olan organizasyon, halk sağlığı hemşireliğine olan ilgi ve gereksinimi arttırmıştır.
- ✘ Halk sağlığı hemşireliği başlangıçta, tüm nüfusu hedef alan ve epidemiyolojik bir bakış açısıyla hizmet yaklaşımlarını planlarken, özellikle 1970'li yıllar ve sonrasında değişen sağlık politikaları ve ekonomik yaklaşımların bir sonucu olarak müşteri/hizmet alıcısı odaklı halk sağlığı hemşireliği olarak varlığını sürdürmüştür.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Ülkemizde halk sağlığı hemşireliği konusu 1934 yılında ele alınmıştır. Dr. Refik Saydam sosyal hekimlik konusunda girişimlerde bulunarak çeşitli konularda ihtisas yapmak üzere bir grup hekim ve 2 hemşireyi Amerika'ya göndermiştir. İlk halk sağlığı hemşiresi 'FATMA ACAR'dır. Türkiye'de ziyaretçi hemşire kavramı ilk kez 1943 yılında yayınlanmış olan Trahom Savaş Talimatnamesi'nde geniş şekilde yer almıştır. Bu yönetmeliğin pek çok maddesinde trahom bölgelerinde ziyaretçi hemşirelerin nasıl görev yapacakları ayrıntısı ile tanımlanmaktadır.
- ✘ 1943 yılında Verem Savaş Dispanserine bağlı olarak açılmış olan Erenköy Sosyal Hemşire Okulu da, halk sağlığı alanında çalışacak hemşireler yetiştirmeyi amaçlayan bir okuldur.
- ✘ Nitekim buradan mezun olanlar "sosyal hemşire" diploması alarak, Verem Savaş Dispanserleri, Ruh ve Akıl Sağlığı Dispanserleri, Ana Çocuk Sağlığı (AÇS) Merkezleri ve diğer sosyal hemşirelik alanlarında görevlendirilmişlerdir.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- × “Halk Sağlığı Hemşiresi” görev unvanı, ilk defa 1964 yılında yürürlüğe giren 224 sayılı yasaya dayalı “Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirildiği Bölgelerde Hizmetin Yürütülmesi Hakkında Yönerge” de yer almıştır.
- × Birçok ülkede olduğu gibi, “Halk Sağlığı Hemşiresi” unvanının, hemşirelikte lisans üstü eğitimle ya da sertifika programları ile kazandırılan bir unvan olması gerekmektedir.
- × Ülkemizde 1955 yılından bu yana üniversitelerin Hemşirelik Yüksekokullarında halk sağlığı hemşireliği alanında lisans dersleri, yüksek lisans ve doktora programları yürütülmektedir.
- × Ülkemizde 1980’li yıllarda başlayan Sağlık Reformu adı altındaki düzenlemeler ve son olarak Sağlıkta Dönüşüm Programı adı altındaki uygulamalar birinci basamak sağlık hizmetlerini aile hekimliği modeli çerçevesinde ele almaktadır.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- ✘ Bu uygulama, halk sağlığı felsefesine ters düşecek şekilde salt tedaviye yönelik olup, topluma yönelik koruyucu hizmetleri göz ardı etmektedir.
- ✘ Halk sağlığı hemşireliği açısından bakıldığında, aile hekimliği modeli ekip anlayışına aykırı, bireysel çalışan bir hekim olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile hekimi genellikle muayenehanesinde ya da evinde bireysel olarak çalışır.
- ✘ Bu modelde belirtildiği şekliyle, aile hekimi yanında “yardımcı” olarak bir hemşire çalıştırabilmektedir. Bu noktada, hemşirenin sadece hekime bağımlı olarak, sınırlı işlevleri yerine getirecek bir yardımcı eleman olarak görülmesi düşündürücüdür

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN GELİŞMESİNDE 4 GENEL DÖNEM BELİRLENMİŞTİR.

- ✘ **Evde Erken Bakım:** İlk çağlardan 1800'li yıllara kadar fakir hastaları evde tedavi eden ve birey yönelik olan hizmetin verildiği dönemdir.
- ✘ **Mahalle Hemşireliği Dönemi:** 1860 yıllarında, fakirlere evde gönüllü hemşirelik bakımı ile başlayan, sağlık hemşiresi olarak ta adlandırılan, hastaları iyileştirmek ve onlara sağlıklı yaşamamanın öğretildiği dönemdir.
- ✘ **Halk Sağlığı Hemşireliği Dönemi:** 1900 yıllarında başlayan yaklaşık 1970'e gelinceye kadar süren, halkın sağlık bakımına yönelik rollerin üstlenildiği ve halk sağlığı hemşiresinin aileyi ilk(primer) bakım ünitesi olarak görebildiği dönemdir.
- ✘ **Toplum Sağlığı Hemşireliği:** 1970'li yıllarda başlayan tarihsel süreç içinde sağlık hizmetlerinin sunuluşundaki değişim ile görev, yetki ve sorumluluklarının geliştiği dönemdir.

DÖNEMLER	HEDEF GRUP	BAKIM TÜRÜ	HİZMETİN TÜRÜ
-Evde Erken Bakım (öncesi-1860)	Fakir Hasta	Bireye Yönelik	Tedavi edici
-Mahalle Hemşireliği (1860-1900)	Fakir Hasta	Bireye Yönelik	Tedavi edici ve koruma işlevlerinin başlangıcı
-Halk Sağlığı Hemşireliği (1900-1970)	Gereksinimi Olan Halk	Aileye Yönelik	Tedavi edici, koruyucu
-Toplum Sağlığı Hemşireliği (1970-sonrası)	Tüm Toplum	Nüfusa Yönelik	Hastalıktan koruma, sağlığı yükseltme

Halk sağlığı hemşireliğinin gelişme dönemleri

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN FELSEFESİ

- ✘ Sağlık hizmetlerinin temel amacına dayanarak, birey, aile ve toplumu tüm çevresi ile bir bütün olarak ele alıp, onların bireysel yeteneklerini kullanma, aile içi ilişkileri geliştirme, sağlıkla ilgili sorunlarla uğraşma kapasitelerini arttırmaya çalışmak,
- ✘ Birey, aile ve toplumun sağlık gereksinimlerini saptamak, bunların çözümlenmesinde rehberlik etmek,
- ✘ Fizik, biyolojik ve sosyal çevreyi kontrol ederek sağlığı bozan etkenlerin ortadan kaldırılmasına çalışmak,
- ✘ Halk sağlığı hemşireliği hizmetlerinin gelişmesine katkıda bulunmak,
- ✘ Sağlık ekibinin diğer üyeleri ile işbirliği yaparak sağlığın korunması, yükseltilmesi ve sürdürülmesinde destekleyici çabaları sağlamaktır.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN KAPSAMI

- ✘ Halk sağlığı hemşireliği, hemşirelik içinde özel bir alan olarak kabul edilir. Diğer hemşirelik alanlarından farklı olarak halk sağlığı hemşireleri, genellikle tedavi hizmetlerinin verildiği hastaneler dışında, toplum içinde çalışırlar. Sağlığın temel amacı doğrultusunda kişi, aile, grup ve toplumların sağlıklarının devam ettirilmesi ve geliştirilmesi, hasta olanların tedavisi ve tedavi edilenlerin arta kalan güçlerini kullanabilmeleri için rehabilitasyon çalışmalarını sürdürürler.
- ✘ Halk sağlığı hemşireleri bu amaçlarına erişebilmek için toplumdaki birey ve aileleri yaşadıkları ortamda izler, onlara ilişkin veri toplar, problemlerini saptar, bu problemleri öncelik sırasına koyarak her bir probleme uygun amaç geliştirirler. Bu amaçlarına ulaşmak ve saptanan problemlere çözüm getirmek için uygun hemşirelik yaklaşımları yapar.
- ✘ Bu yaklaşımlar sırasında problemi çözümlenemediği durumlarda diğer kişi, kurum ve kuruluşlardan yardım alarak problemi çözmeye çalışır.
- ✘ Problemi çözümledikten sonra da birey, aile ve toplumun sağlıklarının devam ettirmek ve geliştirmek için çalışmalarını sürekli olarak sürdürürler.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİ DİĞER HEMŞİRELİK ALANLARINDAN AYIRAN ÖZELLİKLER

- ✘ Halk sağlığı hemşireleri toplumda ev, okul, işyeri, dispanser gibi değişik çalışma alanlarında (sağlam bireylerle) çalıştığı için bireyler ile değişik alanlarda değişik rollerde karşı karşıya gelirler.
- ✘ Halk sağlığı hemşireleri izlemek ile yükümlü olduğu birey ve ailelere verilecek hizmeti belirlemede ve sunmada bağımsız fonksiyonlarını tedavi hizmetlerinde çalışan hemşirelerden daha fazla kullanırlar.
- ✘ Halk sağlığı hizmetleri uzun sürelidir. Halk sağlığı hemşireleri saptanan sağlık amaçlarına ulaşmak için toplumda birey ve aileler ile sürekli birlikte olurlar. Oysa tedavi hizmetlerinde hasta birey sağlığına kavuştuğu zaman verilen hizmet de sona ermektedir.
- ✘ Halk sağlığı hemşireliği uygulamalarında , korumaya yönelik hizmetler her zaman ön plana alınır. Oysa tedavi hizmetlerinde hasta bireyde var olan patolojik bulgulara yönelik hizmet sunmayı tercih edilir.
- ✘ Halk sağlığı hemşireliği uygulamalarında toplum içinde yaşayan birey ve aile çevresi ile ele alınmakta ve izlenmektedir. Oysa tedavi hizmetlerinde hasta birey tek başına izlenmekte ve hizmet sunulmaktadır.

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN AMAÇLARI

- ✘ Holistik yaklaşımla bakım vermek, bireysel yetenekleri, Aile içi ilişkileri geliştirme, sağlıkla ilgili sorunlarla başedebilme kapasitesini artırma
- ✘ Birey, aile ve toplumun sağlık gereksinimini saptamak, bunların çözümlenmesinde rehberlik etmek,
- ✘ Fizik, biyolojik ve sosyal çevreyi kontrol ederek sağlığı bozan etkenleri ortadan kaldırılmasına çalışmak
- ✘ Halk sağlığı hemşireliğinin hizmetlerin gelişmesine katkıda bulunmak
- ✘ Sağlık ekibinin diğer üyeleri ile işbirliği yaparak sağlığın korunması yükseltilmesi ve sürdürülmesinde destekleyici çabaları sağlamaktır.

HALK SAĞLIĞI

HEMŞİRESİNİN

GÖREVLERİ

**A-BİREY-AİLE VE TOPLUMUN
SAĞLIK BAKIMIYLA İLGİLİ
GÖREVLER**

**B-KURUMSAL AMAÇLARLA İLGİLİ
GÖREVLER**

A-Birey-Aile ve Toplumun Sağlık Bakımıyla İlgili Görevler-1

- *Risk gruplarına yönelik koruyucu hizmet vermek
- *Hastalık halinde evde bakım hizmeti vermek ve öğretmek
- *Gerektięinde tıbbi bakıma destek vermek, tedavileri yürütmek

Birey-Aile ve Toplumun Sağlık

Bakımıyla İlgili Gorevler-2

*Rehabilitasyonla ilgili hemşirelik görevlerini yapmak, öğretmek ve göstermek

*Çevresel risk faktörlerine yönelik önlem alınması için girişimde bulunmak

*Birey ve ailelere sağlık danışmanlığı yapmak

Birey-Aile ve Toplumun Sağlık Bakımıyla İlgili Görevler-3

*Topluma planlı olarak sağlık eğitimi vermek

*Toplum hizmetlerinde uygun kişilerle konuşup birey ve aileleri sağlık ve sosyal yardım kaynaklarına yönlendirmek...

B-Kurumsal Amaçlarla İlgili

Görevler-1

Çalıştığı kurumda sağlık ekibi ve kurum yetkilileri ile işbirliği kurarak, hemşirelik hizmetlerini planlamak, yürütmek ve değerlendirmek

B-Kurumsal Amaçlarla İlgili

Görevler-2

Sağlık merkezinin koruyucu amaçlı aşı kampanyası gibi halka yönelik eylemlerine katılmak
sağlık yasa ve yönetmeliklerinin işleyişi ile ilgili gözlemlerini yetkililere iletme

B-Kurumsal Amaçlarla İlgili

Görevler-3

Çalıştığı kurumlardaki personelin sürekli eğitim programlarının planlanıp yürütülmesinde görev almak, mesleki eğitime katkıda bulunmak

B-Kurumsal Amaçlarla İlgili

Görevler-4

**Erken tanı taramaları,
periyodik muayeneler,
epidemiyolojik araştırmalar
gibi çalıřmalarda görev alma**

B-Kurumsal Amaçlarla İlgili

Görevler-5

Hizmetin gelişmesini sağlayacak araştırmalar yapmak, kurumca planlanan toplum araştırmalarına katılmak...

Rolleri

- BAKIM VERİCİ ROLÜ
- SAĞLIK DANIŞMANLIĞI ROLÜ
- GÖZLEMCI ROLÜ
- DENETLEYİCİ ROLÜ
- YÖNETİCİ ROLÜ
- PLAN YAPICI ROLÜ

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRESİNİN SAĞLIK SİSTEMİNDEKİ ROLÜNÜ ETKİLETTEN FAKTÖRLER

- ✘ Nüfusun sağlık gereksinimleri
- ✘ Çalıştığı toplumun genel sağlık politikaları
- ✘ Sağlık insan gücünün sayısı, niteliği ve bu kişilerin hemşireyi algılayışları
- ✘ Bakımda geleneksel ve gelişen uygulamalar

Olgu	Hizmet Biçimi	Hedef Grup	Uygulama Alanı
Sağlıklı Birey	Birincil koruma	Risk Grupları	Ev
	Sağlık eğitimi	Gebe	Sağlık ocakları
	Hijyen	Bebek	Okul
	Beslenme	Yaşlı	İş yeri
	AÇS,aile Planlaması	İşçi	Yaşlılar bakım evi
	Bağışıklama		
	Çevre Sağlığı		
Hasta	İkincil koruma Tarama Erken tanı, tedavi Sakatlıkların önlenmesi	Birey Aile toplum	
Kronik hasta	Üçüncül koruma Komplikasyonların önlenmesi rehabilitasyon	Birey Aile toplum	Ev Sağlık ocakları Okul İş yeri Yaşlılar bakım evi

Olgu	Geleneksel hemşirelik	Çağdaş Hemşirelik
Birincil hizmet alanı	Kişi sağlığı	Toplum sağlığı
Hedef nüfus	Hasta	Risk grupları
Öğretim ortamı	Hastaneler	Toplum, ev, okul, endüstri kuruluşları
Hemşirenin rolü	Tedavi	Koruma, tedavi, rehabilitasyon
Hemşirelik bakımı	Hasta bakımı	Kişi, aile grup, toplum gereksinimlerine
Önleme	İkincil ve üçüncül koruma yönelik	Birincil koruma yönelik
İyileştirme	İyileşecek hasta	Toplum bireylerinin kendi sağlıklarını koruma ve hastalık durumunda kendilerine becerilerini geliştirme

Tablo: Temel Sağlık Hizmetleri Doğrultusunda Gelişen Halk Sağlığı Hemşireliğinin İşlev Süreci

YENİ ROL VE SORUMLULUKLAR
DOĞRULTUSUNDA GELİŞEN HALK SAĞLIĞI
HEMŞİRELİĞİ İŞLEVLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÖLÇÜT, BAKIM
VERİLEN İYİLEŞEN HASTA DEĞİL, RİSK
GRUPLARININ BU BAKIMDAN YARARLANMA
ORANI, TOPLUM SAĞLIK DÜZEYİNDE
GELİŞMELER, BİREYLERİN SAĞLIKLA İLGİLİ
DAVRANIŞLARINDAKİ DEĞİŞMELERDİR.